

O‘QITUVCHINING PEDAGOGIK MAHORATI VA UNING TA’LIM SIFATIGA TA’SIRI

Sayfullayeva Nozima Bahodirovna

Osiyo xalqaro universiteti katta o‘qituvchisi

Umarqulova Maxfuza Dilmurod qizi

Osiyo xalqaro universiteti talabasi

Annotatsiya Mazkur maqolada o‘qituvchining pedagogik mahorati va uning ta’lim sifatiga ta’siri haqida so‘z boradi. Pedagogik mahoratning asosiy jihatlari, o‘qituvchining kasbiy kompetensiyasi, innovatsion metodlardan foydalanish hamda ta’lim jarayonidagi o‘quvchi faoliyatini faollashtirish usullari tahlil qilinadi. Maqolada zamonaviy ta’lim jarayonining samaradorligini oshirishda pedagogik mahoratning o‘rni va ahamiyati yoritiladi.

Kalit so‘zlar: pedagogik mahorat, ta’lim sifati, innovatsion metodlar, kasbiy kompetensiya, o‘qituvchi, o‘quv jarayoni.

Kirish Bugungi kunda ta’lim sifati jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Sifatli ta’lim jarayonini tashkil etish esa, avvalo, o‘qituvchining pedagogik mahoratiga bog‘liq. O‘qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki yosh avlodga ta’lim-tarbiya beruvchi, ularni kelajakka tayyorlovchi muhim shaxsdir. Shuning uchun ham pedagogik mahorat tushunchasi keng qamrovli bo‘lib, o‘qituvchining kasbiy bilimlari, shaxsiy fazilatlar va zamonaviy metodlardan foydalanish qobiliyatini o‘z ichiga oladi. Ushbu maqolada pedagogik mahoratning ta’lim sifatiga ta’siri xususida fikr yuritiladi.

Asosiy qism

O‘qituvchi barkamol avlodni tarbiyalash jarayonida ishtirok etar ekan, nafaqat ma’naviy-axloqiy madaniyati bilan atrofdagilarga o‘rnak bo‘lishi, shu bilan birga, pedagogik mahorat qirralarini namoyon eta olishi, yetuk o‘qituvchi sifatida barkamol insonni tarbiyalashga, yuqori malakali kadrlarni tayyorlash ishiga o‘zining munosib hissasini qo‘shishi zarur.

Pedagogik mahorat - yuksak pedagogik tafakkur, ta’lim-tarbiya jarayoniga ongli, ijodiy vondashuv, metodik bilimlarni samarali qo‘llay olish qobiliyati bo‘lib. u doimiy ravishda pedagogik bilimlarni oshirib borish, o‘tmish qadriyatlari, o‘rta Osiyo mutafakkirlari ijodiy merosida yoritilgan murabbiyiyani tayyorlash to‘g‘risidagi ma’lumotlar hamda zamonaviy axborot texnologiyalari, portal yangiliklaridan xabardor bo‘lish, ilg‘or xorijiy davlatlarning o‘qituvchilar tayyorlash texnologiyalarini nazariy jihatdan o‘rganish jarayonida tarkib topadi. Yosh o‘qituvchilarning, shuningdek, ta’lim muassasasida bir necha yillik mehnat stajiga ega bo‘lgan o‘qituvchilarning pedagogik mahoratga ega bo‘lishlari o‘zlarini kasbiy jihatdan takomillashtirib borish yo‘lida bir qator shartlarga amal qilishi hisobiga rivojlanib boradi. Ularni quyidagi vositalar asosida yanada rivojlantirish mumkin:

1. Mustaqil o‘qib-o‘rganish (pedagogika fanida ro‘y berayotgan eng so‘nggi yangiliklar haqida ma‘lumotlarni beruvchi yangi adabiyotlar, Internet materiallari, portal tizimi, vaqtli matbuot sahifalarida chop etilayotgan ma‘lumotlar, shuningdek, ilg‘or texnologiyalar bilan tanishib borish, ularda ilgari surilayotgan g‘oyalarni umumlashtirish, xulosalash asosida mustaqil loyihalarni tayyorlash).

2. Tajribali ustoz o‘qituvchilar faoliyatini o‘rganish (ta‘lim muassasasidan chetga chiqmagan holda tashkil etilib, vaqt va iqtisodiy nuqtai nazardan samarali sanaladi. Tajribali o‘qituvchilar faoliyatini o‘rganish, ular tomonidan tashkil etilayotgan mashg‘ulotlarni kuzatish, tahlil qilish asosida amalga oshiriladi. Bu borada olingan taassurotlarni umumlashtirish asosida xulosa chiqarish maqsadga muvofiqdir).

3. O‘qituvchi xodimlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish kurslari va institutlarida kasbiy malaka va ko‘nikmalarni oshirib borish.

4. Doimiy ravishda ilmiy anjumanlar (nazariy va amaliy konferensiya hamda seminarlar pedagogik o‘qish hamda treninglar) da faolishtirok etish.

1. **Pedagogik mahorat tushunchasi va uning asosiy jihatlari** Pedagogik mahorat – bu o‘qituvchining kasbiy faoliyatida yuqori natijalarga erishish uchun zarur bo‘lgan bilim, malaka va shaxsiy fazilatlar majmuasidir. U quyidagi tarkibiy qismlardan iborat:

- **Kasbiy bilimlar** – o‘qituvchi o‘z faniga oid chuqur bilimga ega bo‘lishi lozim.

- **Didaktik kompetensiya** – darsni to‘g‘ri rejalashtirish va o‘quvchilarga samarali yetkazib bera olish qobiliyati.

- **Psixologik tayyorgarlik** – o‘quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olish va ularning qiziqishlarini aniqlay bilish.

- **Innovatsion metodlardan foydalanish** – zamonaviy texnologiyalar va interfaol usullardan foydalanish.

2. **Ta‘lim sifatiga pedagogik mahoratning ta‘siri** Ta‘lim sifatini oshirishda pedagogik mahorat muhim rol o‘ynaydi. O‘qituvchining mahorati oshgani sari, o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishi ham ortadi. Pedagogik mahorat quyidagi yo‘nalishlarda ta‘lim sifatiga ta‘sir ko‘rsatadi:

- **O‘quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini shakllantirish** – O‘qituvchi o‘quvchilarga tayyor bilim berishdan ko‘ra, ularga o‘z fikrini erkin ifoda etish imkoniyatini yaratishi lozim.

- **Ta‘lim jarayonida motivatsiyani oshirish** – Pedagogik mahoratga ega bo‘lgan o‘qituvchi har bir darsni qiziqarli va interfaol o‘tkazishga intiladi.

- **Tashxis va differensial yondashuv** – Har bir o‘quvchining individual xususiyatlarini inobatga olib, ularga mos metodlarni qo‘llash.

3. **Innovatsion pedagogik texnologiyalar va metodlar** Zamonaviy ta‘lim tizimi o‘qituvchilardan yangicha yondashuvlarni talab qiladi. Quyidagi innovatsion metodlar ta‘lim sifatini oshirishda muhim rol o‘ynaydi:

- **Interfaol metodlar** – «Baliq skleti», «Klaster», «Blits-so‘rov», «Aqliy hujum» kabi usullar o‘quvchilarning dars jarayonidagi faolligini oshiradi.
- **Axborot-kommunikatsion texnologiyalar** – Elektron darsliklar, onlayn ta’lim platformalaridan foydalanish ta’lim samaradorligini oshiradi.
- **O‘quvchilarning mustaqil ta’lim olishiga yo‘naltirish** – loyiha asosida o‘qitish, muammoli ta’lim metodlari mustaqil fikrlashni rivojlantiradi.

Xulosa O‘qituvchining pedagogik mahorati ta’lim sifati va o‘quvchilarning intellektual rivojlanishida hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Bugungi kunda zamonaviy o‘qituvchi nafaqat o‘z fanini yaxshi bilishi, balki pedagogik va psixologik bilimlarga ham ega bo‘lishi lozim. Shuningdek, innovatsion metodlardan samarali foydalanish, o‘quvchilarning faolligini oshirish va individual yondashuv tamoyillariga rioya qilish orqali ta’lim sifatini yanada oshirish mumkin. Shu boisdan, har bir o‘qituvchi o‘z pedagogik mahoratini uzluksiz rivojlantirib borishi muhim sanaladi. Faqat shundagina ta’lim jarayoni zamon talablariga javob beradigan darajada yuqori sifatga ega bo‘ladi.

ADABIYOTLAR:

1. Сайфуллаева, Н. Б. (2021). ВАЖНЫЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СИСТЕМЕ КЛАССНЫХ УРОКОВ. Вестник науки и образования, (15-3 (118)), 40-42.
2. Сайфуллаева, Н. Б. (2022). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДИДАКТИЧЕСКОГО ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ОБУЧЕНИИ МАТЕМАТИКЕ. In НОВЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ (pp. 10-12).
3. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ КОМПЬЮТЕРНЫМ НАУКАМ. Universum: технические науки, (4-1 (109)), 41-43.
4. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). ВАЖНОСТЬ МАТЕМАТИКИ И ЕСТЕСТВЕННЫХ НАУК ДЛЯ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ: Сайфуллаева Нозима Баходировна, преподаватель кафедры “Теория начального образования”, Бухарский государственный университет. Город Бухара. Республика Узбекистан. Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал, (1), 305-307.
5. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). Методы Организации Уроков Математики В Начальных Классах С Использованием Цифровых Технологий. Miasto Przyszłości, 35, 388-390.
6. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). РОЛЬ МАТЕМАТИКИ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ. PEDAGOGS jurnali, 1(1), 292-292.
7. Сайфуллаева, Н. Б. (2019). Роль дидактических игр в умственном развитии учащихся в математике начального класса. In INTERNATIONAL SCIENTIFIC

REVIEW OF THE PROBLEMS OF PHILISOPHY, PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY (pp. 102-106).

8. Сайфуллаева, Н. Б., & Марданова, Ф. Я. (2021). НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ ПО ВЫСШЕЙ МАТЕМАТИКЕ. Проблемы науки, 84.

9. Сайфуллаева, Н. Б. (2020). Важные особенности дидактических игр в процессе обучения математике в начальных школах. In ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ И ВОСПИТАНИЯ (pp. 60-62).

10. Сайфуллаева, Н. Б., & Мурадова, Я. М. (2020). Пути эффективного использования методов обучения математике в начальных классах. In EUROPEAN RESEARCH (pp. 121-123).

11. Сайфуллаева, Н. Б. (2022). Методы определения потребностей обучающихся в процессе использования облачных технологий в образовании. Universum: технические науки, (2-1 (95)), 57-59.

12. Сайфуллаева, Н. Б., & Саидова, Г. Э. (2019). Повышение эффективности занятий, используя интерактивные методы в начальном образовании. Научный журнал, (6 (40)), 101-102.

13. Bahodirovna, S. N. (2023). KINDERGARTEN, SCHOOL AND FAMILY PARTNERSHIP IN TEACHING CHILDREN IN MATHEMATICS. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 383-388.

14. Bahodirovna, S. N. (2023). FORMING CHILDREN'S IDEAS ABOUT THE SIZE OF OBJECTS AND THEIR MEASUREMENT. *Oriental Journal of Academic and Multidisciplinary Research*, 1(3), 102-107.

15. Bahodirovna, S. N. (2023). Organization Forms of the Development of Primary Mathematical Concepts in Children. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 138-143.

16. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДИДАКТИЧЕСКИХ ИГРОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПО МАТЕМАТИКЕ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ. *Проблемы педагогики*, (2 (63)), 15-17.

17. Bahodirovna, S. N. (2023). FORMS OF ORGANIZATION OF MATHEMATICS TEACHING IN ELEMENTARY GRADES. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 10(11), 5-8.

18. [HEAD OF CHILDREN'S INSTITUTION IN ORGANIZING THE WORK OF FORMING MATHEMATICAL IMAGINATIONS AND BIG TEACHER'S PLACE. EDUCATORS KNOWLEDGE DEGREE AND FORMS OF DEVELOPMENT OF SKILLS](#) SN Bahodirovna - Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 2024

19. Bahodirovna, S. N. (2023). ELEMENTARY MATHEMATICS AND COHERENCE BETWEEN STAGES OF MATHEMATICS EDUCATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 3(5), 393-397.

10-Mart, 2025-yil

20. Toymurodov, A. (2023, December). MODERN INTERPRETATION OF PSYCHODIAGNOSTICS AND PSYCHOCORRECTION OF EXTREME SITUATIONS. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE" SCIENTIFIC ADVANCES AND INNOVATIVE APPROACHES"* (Vol. 1, No. 5, pp. 71-79).